

B) FÜGGELÉK

SZEMELVÉNYEK AZ ÓRÜLT MAJOM* CÍMŰ KÖNYV MEGJELENÉSEKOR KÉSZÜLT INTERJÚBÓL

1970. február 20-án a *New York Times* részleteket közölt Szent-Györgyi Albert *Az őrült majom* című könyvéből. A *Times* szerint a könyv azt a problémát veti fel, hogy „az embert az a technológiai forradalom fenyegeti pusztulással, amelyet ő maga robbantott ki”. Ez a téma abban az időben olyan szenzációt keltett hogy a *Sunday Times* is átvette a cikket, és néhány nap múlva teljes terjedelmében közölte. Az alábbiakban a cikkekben közölt interjúból következnek szemelvények.

Az ember nagyon furcsa állat. A világ nagy részén a gyerekek fele éhesen fekszik le aludni, mi meg dollármilliárdokat költünk ostobaságokra – fegyverekre. Valamennyien bűnözők vagyunk. Egy magyar költeményben így fogalmaz a költő: „Vétkesek közt cinkos, aki néma.”

Az a faj, amely nem képes alkalmazkodni, ki fog pusztulni. Így pusztult ki a dinoszaurusz, és lehet, hogy az ember is erre a sorsra jut.

Új könyvéről a következőket mondta: „Forradalmi könyv, mert csak negyven oldal – két óra alatt el lehet olvasni. A könyvekkel ugyanis az a probléma, hogy nem lehet őket elolvasni. Ki az ördögnek van ideje egy 300 oldalas könyvre? Nincs semmi, amit ne lehetne két órában elmondani, ha az lényeges.”

Arról, hogy mihez kezdene, ha most lenne húszéves: „Évfolyamtársaimmal együtt elutasítanám a mai világot – teljes egészében. Van valami értelme is tanulni vagy dolgozni? A szabad szerelem legalább valami jó. Mi

*Szent-Györgyi Albert, *The Crazy Ape*. Philisophical Library, Inc. New York, 1970. Magyarul: *Az őrült majom*. (Ford. Szabó Elek) Magvető, Budapest, 1989. [Könyvünkben az idézett részleteket dr. Bakács Tibor fordításában közöljük. – *A szerk.*]

B) FÜGGELÉK • 303

mást lehetne tenni? Szeretkezzetek és fogyasszatok kábítószerrel, amíg a világot ilyen borzalmas idióták irányítják.”

A tudomány hatalmáról: „Csak akarni kellene, és élhetnénk egy olyan világban is, ahol nincs éhség, betegség, rák és embert nyomorító munka... bármit kívánhatunk, minden teljesülhet. De arra is képesek vagyunk, hogy elpusztítsuk önmagunkat...”

„A jelenlegi úton a pusztulás felé haladunk. Az amerikai társadalom a halál felé orientálódik. Ha valaki figyeli a híreket, olvassa az újságokat, azok háborúval, öldökléssel, gyilkossággal, atombombával, több robbanófejes rakétákkal, mérges gázokkal, biológiai fegyverekkel, napalmbombákkal, lombtalanító és fulladást okozó anyagokkal vannak tele. És háborúban állunk. Minden gondolatunk a halál körül forog...”

„Csak úgy maradhatunk életben, ha mindent előlről kezdünk. Egy faktor azonban nagyon megnehezíti az újakezdést – az emberi agy ugyanis bizonyos kor után már képtelen új gondolatokat befogadni, és ez a határ negyven év körül van. Kormányunk valamennyi tagja idősebb ennél... Ők a vének tanácsa, akik már nem képesek új gondolatok befogadására.”

„Csak fiatalok hozhatnak változást – a mai fiatalok. Ha elég soká élünk, és ha közben nem pusztul ki az emberiség, ők majd változtatnak a dolgok menetén...”

„Ezért azt szeretném, ha a fiatalok nem felületes jelképeket találnának ki. Inkább gyűljenek egybe a világ minden részéből, és dolgozzák ki az eljövendő világ alkotmányát, amelynek majd ők fognak érvényt szeretni – még mielőtt agyuk képtelen lenne elképzelni, hogy milyen legyen az új világ.”